

UCHWAŁA NR XXIV/191/20
RADY MIEJSKIEJ w Zalewie
z dnia 23 grudnia 2020r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zalewo na rok 2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2020r., poz. 713 z późn.zm.) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r., poz. 2050) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zalewo na rok 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Zalewa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021r.

Przewodniczący Rady Miejskiej
/-/ Jan Lichacz

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/191/20
Rady Miejskiej w Zalewie
z dnia 23 grudnia 2020r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ZALEWO
NA ROK 2021**

Spis treści

ROZDZIAŁ I Wprowadzenie	4
ROZDZIAŁ II Diagnoza problemów związanych z narkotykami	5
ROZDZIAŁ III Cele programu przeciwdziałania narkomanii	9
ROZDZIAŁ IV Zadania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii	10
ZADANIE 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem	10
ZADANIE 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej	10
ZADANIE 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	11
ROZDZIAŁ V Postanowienia końcowe	11

ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie

1. Postanowienia ogólne.

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii określone zostały szczegółowo art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii i obejmuje:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wyżej wskazanych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który uwzględnia zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, a także cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, w myśl uregulowań zawartych w ustawie z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (jednolity tekst: Dz. U. z 2019r. poz. 2365 z późn.zm.). Ponadto Program uwzględnia działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach na terenie Gminy Zalewo, a także diagnozę w zakresie występujących w w/w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących. Zawiera propozycję działań na rok 2021, które w ciągu roku mogą być modyfikowane w zależności od potrzeb.

2. Realizatorzy gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest prowadzona w postaci gminnego programu, uchwalanego przez Radę Miejską. Program jest realizowany przez Burmistrza Zalewa.

3. Źródła finansowania.

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w dziale 851 – Ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 – Zwalczanie Narkomanii.
3. W roku 2021 na wydatki związane z realizacją Gminnego Programu planuje się przeznaczyć kwotę 20.000,00 zł.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza problemów związanych z narkotykami

1. Narkotyki w środowisku lokalnym.

Substancje psychoaktywne należą do szerokiej gamy substancji używanych przez młodzież, obok palenia tytoniu i alkoholu, których nabywanie można podzielić na legalne i nielegalne w świetle prawa. Do legalnych środków, używanych w celu odurzenia się, można zaliczyć leki nasenne lub uspokajające wydawane bez recepty lekarza oraz substancje wziewne, np. aerozole czy kleje. Nielegalnymi środkami są substancje psychoaktywne, nazywane narkotykami.

W roku 2020 na terenie Gminy Zalewo Posterunek Policji w Zalewie ujawnił 5 przypadków posiadania substancji odurzających oraz 2 przypadki kierowania pojazdem mechanicznym w stanie pod wpływem środków odurzających we wszystkich przypadkach prowadzone są postępowania karne. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zalewie, w trakcie swojej pracy nie odnotował zdarzeń związanych z problemem używania/dystrybucji narkotyków.

1.1. Młodzież a narkotyki.

W 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) pn. „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019r.”.¹ Celem badania, powtarzanego co 4 lata począwszy od 1995r., był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Wyniki przeprowadzonego badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia

¹ J. Sierosławski, „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.”, ESPAD Warszawa 2020 (źródło: <https://www.cinn.gov.pl/portal?id=166545>)

używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Uczestnicy badania, którzy mieli jakiegokolwiek doświadczenia z tymi substancjami, eksperymentowały głównie z marihuaną lub haszyszem. 21% młodszych uczniów i 37% starszych uczniów wskazało, że chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji. Na drugim miejscu wśród uczniów gimnazjów pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina (4%), a wśród uczniów starszych – ecstasy (5%). W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 17% uczniów gimnazjum i 30% uczniów klas starszych wskazało marihuanę i haszysz jako substancję najbardziej rozpowszechnioną. Natomiast 30 dni przed badaniem 9% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało tych substancji. W porównaniu do lat wcześniejszych, w roku 2019 w obu grupach wiekowych przeważa tendencja spadkowa spożywania w/w substancji. Badanie wskazało również, że eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi oraz okazjonalne ich używanie rozpowszechnione jest bardziej wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Ponadto w 2019r. odnotowano spadek odsetka badanych, którzy przypisują duże ryzyko używaniu marihuany lub haszyszu bez względu na to czy substancje te są używane okazjonalnie czy regularnie.

„Dopalacze” to preparaty zawierające w swoim składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Z ich używaniem wiąże się wiele zagrożeń, z uwagi na to iż są to nowe, nieprzebadane substancje. W 2019 r. w obu grupach zmniejszyły się odsetki uczniów, którzy używali „dopalaczy” kiedykolwiek w życiu, zaś w młodszej grupie badanych także tych, którzy sięgali po nie w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Jako najczęstsze źródło zakupu nowych substancji psychoaktywnych, nie był sklep z „dopalaczami” ani Internet, wskazywano iż środki te zakupiono w inny sposób (gimnazjaliści 4,3%, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 4,4%). Kiedykolwiek w życiu sklep z „dopalaczami” odwiedziło 3,9% gimnazjalistów oraz 4,0% uczniów starszych. Natomiast do używania „dopalaczy”, chociaż raz w życiu, przyznało się 5,2% gimnazjalistów i 5,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem po substancje te sięgało tylko nieco ponad 2,5% gimnazjalistów oraz 2,2% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Najczęściej „dopalaczy” używano w postaci mieszanki ziołowej do palenia (6,1% uczniów młodszych i 6,3% starszych). W 2019 roku grupę badanych zapytano również o częstotliwość używania substancji syntetycznych z grup Nowych Substancji Psychoaktywnych (NSP), które są najbardziej rozpowszechnionymi „dopalaczami” (substancje psychoaktywne będące składnikiem dopalaczy). Syntetycznych kannabinoidów jeden – dwa razy próbowało 1,4% uczniów z gimnazjum i 2,3% uczniów ze starszej grupy, natomiast trzy razy lub więcej próbowało – 0,9% młodszych i 0,6% starszych badanych. Jeśli natomiast chodzi o używanie syntetycznych katynonów próbowało ich 1-2 razy 0,8%

piętnasto-szesnastolatków oraz 0,9% siedemnasto-osiemnastolatków, natomiast 3 razy i więcej używało ich 0,6% badanych z młodszej grupy badanych i 0,3% ze starszej.

W roku 2014 i 2015 uczniowie ze szkół Gminy Zalewo wzięli udział w Ogólnopolskim badaniu ankietowym „Młodzi i substancje psychoaktywne” przeprowadzonym wśród uczniów szkół podstawowych (klasy piąte i szóste) i gimnazjów (klasy drugie i trzecie). Celem badania była diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. W 2015 roku badaniem w zakresie narkotyków objęta została grupa 24 chłopców oraz 29 dziewcząt z gimnazjum. Badani ocenili, że dostęp do w/w substancji jest bardzo łatwy (8% chłopcy, 7% dziewczęta). Większość badanych uznała dostęp do w/w substancji jako niemożliwy lub bardzo trudny (63% chłopcy, 59% dziewczęta). Do palenia marihuany w ciągu ostatnich 30 dni przyznało się 8% chłopców i 3% dziewcząt. Uczniowie jako miejsce zakupu marihuany najczęściej wskazywali podwórko/ulicę (29% chłopcy, 17% dziewczęta), Internet (4% chłopcy, 7% dziewczęta), szkołę (4% chłopcy, 3% dziewczęta), dyskotekę (4% chłopcy, 0% dziewczęta). Większość badanych stwierdziła, że nie wie gdzie można kupić marihuanę (58% chłopcy, 72% dziewczęta). W przypadku dopalaczy, badani w większości ocenili dostęp do nich jako niemożliwy lub bardzo trudny (67% chłopcy, 69% dziewczęta). 33% chłopców i 31% dziewcząt uznało, iż dostęp do dopalaczy jest łatwy lub bardzo łatwy. Do zażywania dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni przyznało się 4% chłopców. Uczniowie jako miejsce zakupu dopalaczy najczęściej wskazywali podwórko/ulicę (13% chłopcy, 3% dziewczęta), Internet (4% chłopcy, 14% dziewczęta), szkołę (4% chłopcy, 0% dziewczęta). Większość badanych stwierdziła, że nie wie gdzie najłatwiej kupić dopalacze (63% chłopcy, 83% dziewczęta).

Podsumowując przeprowadzone badania należy zwrócić uwagę jak niezwykle ważne jest edukowanie młodzieży i dorosłych o negatywnych skutkach zażywania tych uzależniających szkodliwych substancji, w szczególności poprzez organizację warsztatów, szkoleń oraz udział w kampaniach z zakresie przeciwdziałania narkomanii.

1.2. Diagnoza w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Szkoły prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii. Działalność ta obejmuje działania uprzedzające, oparte na naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu

się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów. Podstawę do podejmowania w/w działalności stanowi diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka obejmujących cztery strefy tj. psychologiczną, rodzinną, społeczną i szkolną. Na podstawie przeprowadzonych w szkołach na terenie Gminy Zalewo diagnoz stwierdzono obecność czynników ryzyka oraz czynników chroniących związanych m.in. z używaniem substancji psychoaktywnych. Wskazano, że największe znaczenie w postawianiu zachowań ryzykownych wśród uczniów mają czynniki indywidualne związane z różnymi sferami życia, w szczególności deficyty uwagi i nadpobudliwość uczniów, zbyt niska samoocena uczniów oraz nacisk grupy rówieśniczej, a także czynniki rodzinnego środowiska społecznego. Jako czynniki ryzyka wskazano m.in. niewystarczająca integracja zespołów klasowych, stres, niska samoocena uczniów nadużywanie alkoholu, papierosów i narkotyków przez rodziców, brak czytelnych granic i norm, niskie wsparcie ze strony rodziców, nacisk grupy rówieśniczej, zbyt łatwa dostępność substancji odurzających, niski poziom wiedzy o skutkach zażywania narkotyków, niewystarczające kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków odurzających. Analizie poddano również czynniki chroniące mające na celu wzmocnienie potencjału zdrowotnego ucznia oraz zwiększenie jego odporność na działanie czynników ryzyka. Wśród czynników chroniących znalazły się takie czynniki jak silna więź emocjonalna dzieci z rodzicami, poczucie przynależności do społeczności szkolnej i rówieśniczej, przyjazny klimat szkoły, poczucie bezpieczeństwa, prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, stwarzanie okazji do przeżywania sukcesów, kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a także szeroko rozumiana profilaktyka w tym podnoszenie wiedzy i kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii wśród uczniów, nauczycieli i rodziców.

W ramach realizacji działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych szkoły planują w szczególności propagowanie wśród uczniów stylu życia wolnego od używek, uświadomienie uczniom negatywnego wpływu używek na zdrowie fizyczne i psychiczne, uczenie sztuki odmawiania i niepoddawania się presji grupy w kontaktach z używkami, wyposażenie uczniów, rodziców w wiedzę na temat współczesnych form uzależnień, niepokojących symptomów, oznak uzależnienia, zagrożeniach z nich wynikających oraz sposobów pomocy, współdziałanie z rodzicami w propagowaniu zdrowego stylu życia a także propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.

2. Stan zasobów w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, świadczenia w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji są udzielane osobie uzależnionej bezpłatnie, niezależnie od jej miejsca zamieszkania w kraju. Podjęcie leczenia, rehabilitacji lub reintegracji społecznej przez osobę uzależnioną jest dobrowolne z wyłączeniem m.in. osób poniżej 18 roku życia oraz ubezwłasnowolnionych, które mogą być zobowiązane do podjęcia leczenia przez sąd.

Na terenie Gminy Zalewo nie funkcjonuje poradnia odwykowa, natomiast na terenie naszego powiatu i województwa znajdują się placówki, zajmujące się problematyką narkomanii. Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowana będzie działalność Punktu Konsultacyjnego w Zalewie, którego siedziba znajduje się przy ul. Traugutta 4. Punkt czynny jest dwa razy w tygodniu. Do podstawowych zadań punktu należy m.in. motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie na leczenie specjalistyczne osób uzależnionych oraz gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających na terenie gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

ROZDZIAŁ III

Cele programu przeciwdziałania narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii ma na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat środków psychoaktywnych oraz ograniczanie problemów społecznych związanych z ich używaniem, w szczególności poprzez:

1. działania informacyjne i edukacyjne skierowane, w szczególności do dzieci i młodzieży oraz rodziców,
2. podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą,
3. profilaktykę w zakresie przeciwdziałania narkomanii skierowaną zarówno do dzieci i młodzieży, jak i rodziców,
4. pomoc osobom uzależnionym lub zagrożonym uzależnieniem.

Program realizuje cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, w szczególności Cel operacyjny 2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Program uwzględnia również działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach na terenie Gminy Zalewo.

ROZDZIAŁ IV

Zadania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii

ZADANIE 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Planowane działania:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Zalewie dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin, w tym:
 - 1) informowanie o możliwości leczenia oraz motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych;
 - 2) informowanie o miejscach, w których można otrzymać pomoc terapeutyczną;
 - 3) prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej.
2. Dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób realizujących zadania gminnego programu.
3. Upowszechnianie informacji z zakresu narkomani, w szczególności na temat problemów jakie niesie używanie narkotyków, dostępności i możliwości leczenia oraz przeciwdziałania uzależnieniu.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba punktów konsultacyjnych.
2. Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego.
3. Liczba osób biorących udział w szkoleniach/konferencjach/warsztatach

ZADANIE 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Planowane działania :

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Zalewie, w tym:
 - 1) poradnictwo rodzinne i wychowawcze w związku z zagrożeniem narkotykami;
 - 2) udzielanie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej.
2. Dofinansowanie szkoleń i warsztatów dla osób realizujących zadania gminnego programu, w szczególności dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, ośrodka zdrowia, pedagogów, nauczycieli i kuratorów.

3. Współpraca z Sądem Rejonowym w Iławie, Służbą Zdrowia, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie profilaktyki,

ZADANIE 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Planowane działania :

1. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym:
 - 1) współpraca ze szkołami w zakresie realizacji działań profilaktycznych;
 - 2) udział w akcjach i kampaniach ogólnopolskich związanych z przeciwdziałaniem narkomanii;
 - 3) edukacja publiczna w zakresie szkodliwości używania substancji psychoaktywnych (plakaty, ulotki informacyjne)
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym i szkoleniowym przeznaczonych dla rodziców i nauczycieli, w szczególności finansowanie programów, warsztatów i szkoleń, których celem jest przygotowanie dziecka do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba młodzieży, rodziców, nauczycieli uczestniczących w programach/ warsztatach profilaktycznych.
2. Liczba podjętych działań/kampanii edukacyjnych.

ROZDZIAŁ V

Postanowienia końcowe

1. Program adresowany jest mieszkańców Gminy Zalewo, a w szczególności do dzieci, młodzieży i ich rodzin, osób i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania narkomanii, a także osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Burmistrz Zalewa przedstawia Radzie Miejskiej w Zalewie sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

